

Redaktionelt

- ▶ Forsiden
- ▶ Nyheder
- ▶ Anmeldelser
- ▶ Indsigtsartikler
- ▶ Besøgsartikler
- ▶ Arrangementer
- ▶ Ordbogen

Interaktivt

- ▶ Køb Salg Bytte
- ▶ Tilbudsavisen
- ▶ Debat Forum
- ▶ Brugeranmeldelser

Services

- ▶ Kontakt

Søgning

 235 online

På med vinylen 4

Anmeldelse af: Mikkel Gige [25.12.2012]

 Print testen

Nærmest som et lyn fra en klar himmel, begyndte den trofaste gamle Rega RB300 tonearm for noget tid siden at give op. Men efter +15 år er det vel også okay? Men det betød så også, at GyroDec'en skulle have en ny partner. Jagten blev sat ind...

Man kan vel næppe bebrejde en +15 år gammel tonearm, at den er blevet lidt træt. Den havde gjort det godt, fået nyt Incognito kabel og en ny armlift, men begyndte mod det sidste at hænge lidt i det, og det havde pickup'erne ikke godt af. Heldigvis havde den klaret alle produkttest, inden det gik ned af bakke. Den skulle nu nyde sit otium som reservedele, på stumpe-markedet.

Men det betød også, at der skulle en ny tonearm ind i lytterummet, som reference sammen med den trofaste Michell GyroDec SE og den nye Benz Ebony TR. Den nye arm skulle være nyt bindeled mellem de to. Der blev kigget på flere kandidater. SME var den oplagte løsning – en IV eller V - nemt og ligetil, men i min erfaring også lidt kedeligt, og så manglede de fleksibiliteten med hurtige ændringerne af sporing på pickup'en, uden brug af værktøj. Kuzma var også i søgelyset, fordi de lydmæssigt er i den bedste liga, og fordi de har den fleksibilitet jeg søgte. TriPlanar og Graham var ligeledes med i overvejelserne, om end de er meget dyrere!

Men valget faldt på en helt en anden tonearm, fra det lille firma Reed i Litauen. Armen hedder helt præcist Reed 3P, og det der fik valget til at ende på denne, var muligheden for at justere alle indstillinger uden brug af værktøj, inklusiv azimuth! Andre arme kan også justere azimuth, men det kræver værktøj, samt at armen er i sin hvile-position. Sidder Reed 3P armen på et fast værk uden affjedring, så kan alle indstillingerne tilmed stilles "on the fly".

Reed arme har deres lejer monteret "off-center", som det ligeledes ses på andre arme i den absolutte topklasse. Årsagen er dels, at basen indeholder VTA-justering, som optager pladsen. Men det betyder også, at armrøret kan blive en anelse længere, uden at armoard'et bliver unødigt stor. Længere armrør er lig med mere præcis sporing. Men modsat andre arme, som kun har én indstillingsmulighed på VTA, så er der to muligheder for at justere VTA på Reed 3P: En generel, via en stilleskrue på toppen, og via en lille arm i bunden af basen. Dette er "Quick-VTA", som benyttes når man skal lave små, men hurtige ændringer, for eksempel ved forskellige pladetykkelser.

Lejet på 3P er et unipivot, men forskellen er, at i stedet for at hvile oven på knivlejet, så hænger 3P i sit leje. Og det er her, at man finder azimuth indstillingen. Igen er det en lille arm, som vipper fra side til side, som gør at rørets vinkel ændrer sig tilsvarende. Det hele kan lade sig gøre, fordi det nederste horisontale leje er magnetisk. Det har to funktioner; dels stabiliserer det det øverste leje, men det gør også azimuth justeringen mulig. Vip armen mod højre, og balancen i lyden flytter sig tilsvarende mod højre. Meget raffineret!

Men med et magnetisk leje, som er så stabilt, ville det forhindre armen i at kunne vinkles vertikalt ved afspilning af en plade. På 3P er det løst ved, at armrøret hviler med to knivlejer i det horisontale lejehus. Heraf navnet 3P, som betyder "3 point". Lejehuset er udført med form af et "halvt æg". På den måde kan armens vertikale leje placeres lige under det horisontale leje. Base og lejehus kan leveres i flere forskellige finishes: Fra sort og neutral, som er standard, og til guld og andre eksotiske typer, som koster ekstra.

 Nye anmeldelser
Amphion Argon 7L
 18.04.2013

NuForce UDH-100
 28.03.2013

North Star Fluxio & CD-Transport
 05.03.2013

Parrot Zik
 03.02.2013

Perreux Audiant DP32 & 100p
 13.01.2013

 Hotte anmeldelser
Hvad kan jeg få for 25 K?
 01.05.2007

CD-afspiller test
 23.08.2006

Stortest: 5 billige DVD maskiner
 14.05.2005

4 bøffer fra Sennheiser
 29.03.2005

GamuT L3 standerhøjttalersæt
 13.04.2005

 Seneste Nyheder
Hovedtelefoner fra JBL
 19.07.2013

Acurus & Aragon - Made in USA
 18.06.2013

T+A i Danmark
 18.06.2013

Q Acoustic Concept 20
 15.06.2013

Musical Fidelity V90 DAC
 06.06.2013

 Nye Artikler
Avanceret model for højttalere
 17.06.2013

Tidsforvrængning?
 07.03.2011

Sådan sætter du din pladespiller korrekt op!
 13.02.2011

Digital DIY korrektion af højttalere
 26.09.2010

En speciel ting ved Reed's arme er, at de kan leveres med forskellige armrør, ikke bare i længden, men også i flere træsorter. Og kun træ - for aluminium, kulfiber og lignende har ikke samme gode dæmpende egenskaber, ifølge Reed. Det er muligt at vælge mellem seks sorter, som giver forskellig effektiv masse, samt forskellige dæmpende egenskaber. Til den nye arm faldt valget på det rød/orange Pernambuco - en brasiliansk træsort, som både byder på optimale dæmpende egenskaber, samt høj effektiv masse, der passer sammen med næsten alle pickup'er, inklusiv lav-kompliante. Et must, hvis man skal kunne teste forskellige pickup'er. Det valgte rør er også det dyreste.

Standard er Red Cedar, som har samme dæmpende egenskaber, men med en lavere effektiv masse, som ikke egner sig til lav kompliante pickup'er. De fleste pickup'er har en compliance på omkring 15, hvilket er optimalt med Red Cedar armrøret. Den valgte træsort går igen på de små arme til VTA, azimuth og armliften.

Men mulighederne stopper ikke her. Det er nemlig også muligt at få armen med aftageligt pickup hus, hvilket dog ikke inkluderer forbindelse til kablingen. De er af lydæssige hensyn fastmonteret til armen. Lige så kan kabel og stik fås i forskellige versioner, fra standard med standardstik, og til cryogen-behandlet med WBT Nextgen stik. Kablet er af kobber og er ført i ét stykke fra pickup til forstærker.

Til den nye arm faldt valget på fast pickup hus og WBT Nextgen stik. Sidstnævnte af hensyn til de mange skift, der vil være med test af forskellige RIAA'er og step-ups i fremtiden.

Fit, finish og teknik er i absolut topklasse(!), og andre dyre arme bør kigge sig nervøst over skulderen. Trods en kompleks konstruktion, så er Reed 3P nemlig så udsøgt og enkelt udført, at en TriPlanar arm til sammenligning ligner noget, der er kastet tilfældigt sammen!

Montering & Lytteindtryk

Monteringen af Reed 3P var på en gang både delikat, men også meget nem. Med til armen fulgte et arboard, som Reed havde lavet i aluminium, specifikt ud fra mine oplysninger om hvilket værktøj, armen skulle sidde på. De indhentede derefter de tekniske oplysninger hos Michell. Fantastisk service som selvfølgelig ikke er gratis, og prisen afhænger af værktøj og materiale. Men det fortæller noget om, hvor langt de strækker sig, for at sikre, at deres produkt performer optimalt!

Arboard'et passede perfekt på GyroDec'en, og derefter gik turen til samling af armen. Grundet de delikate lejer, så er den ikke samlet under transporten. Først løftes armrøret med sine knivlejer ind i det horisontale leje, mens de begge er i kassen, og herefter løftes basen og armrør/lejehus op af kassen, og sættes sammen. Når dette er gjort, monteres armen på sit board. Undervejs er kontravægt og antiskating monteret. Og så er det faktisk bare, at begynde monteringen af pickup'en!

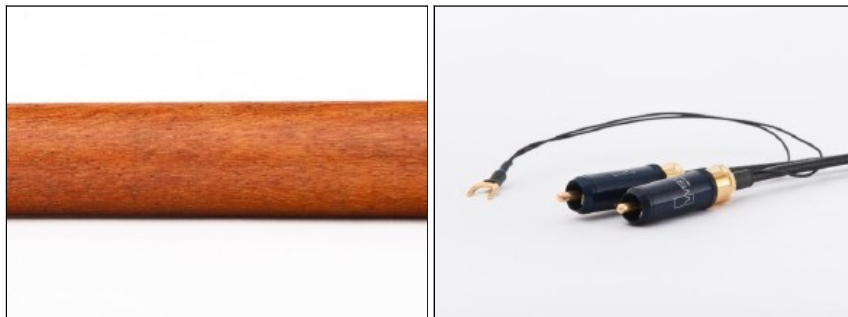
det var Rondo'ens tur. Den kunne kun lige kunne sidde der, når den sporede korrekt. Men overalt er Reed 3P armen så enkel og simpel at indstille, at det kun tager cirka 15 minutter, at montere en pickup perfekt. Dog undtaget azimuth; her skal der lyttes et par plader igennem først. Men VTA, sporing, nåletryk osv. er forbløffende nemt!

En speciel ting ved 3P er, at qua dens bedre sporings-evner, så bliver det pludselig meget tydeligere, hvor vigtigt det er at kunne trimme azimuth for hver pickup, der monteres. Det var simpelthen så tydeligt, når kanalbalancen ikke var perfekt. Til sammenligning lød den gamle Rega altid helt ens i begge kanaler uanset pickup, og gav dermed indtryk af, at alle pickup'er sporede perfekt.

Man kan så argumentere for, at den nye Reed arm må være skæv... men det holder ikke, for med Ebony TR skulle azimuth trimmes let mod højre side for midten, og med Rondo bronze var det mod venstre for midten! Den gamle Rega kunne bare ikke spore fint nok til, at gengive disse nuancer!

Og med rette azimuth var der simpelthen hul igennem på en måde, som er svær at beskrive. Alt blev levende og vitalt på en måde, som jeg aldrig har oplevet med vinyl før, i lytterummet. Selv den meget korrekte, og lidt "kedelige" og knastørre Rondo Bronze fik en frasering og nuancering, som gjorde den til en helt ny pickup. Selv små justeringer gav en forskel, uanset pickup. VTA skal til sammenligning justeres meget "grovere", før der kan høres forskel.

Desværre lykkedes det ikke at få den tro væbner, London Jubilee, til at spille ordentligt sammen med 3P. Det skyldes udelukkende Jubilee'en, som har nogle helt "abnorme" krav til stelforbindelse. Hvis ikke huset på den har kontakt til tonearmsbasen og stel, så begynder den at brumme fælt. Det fungerede med Rega'en, som var af metal, men på 3P giver træ-røret ikke galvanisk kontakt mellem hus og basen. Et mindre bump på vejen...

Til gengæld blev både Ebony'en og Rondo'en løftet i en grad, som viste sig efter allerede efter 2-3 plader. Udover forskellen med azimuth, så viste der sig nogle tendenser fra start, som blev endnu bedre efter at alt var indstillet perfekt.

Først var der bassen, som nu også her blev differentieret fra plade til plade, fuldstændig som jeg i sin tid oplevede det med CD-afspilleren, McIntosh MCD500. Den gamle Rega kunne også differentiere bassen, men slet ikke i samme grad som Reed armen og Mac CD'en. Og især med Rondo Bronze oplevede jeg et markant skift i nuanceringen af bassen. Faktisk helt på niveau med det jeg kendte fra Goldring Legacy, når den sad på Rega'en. Ebony'en fik også en lille gevinst her, men den kunne allerede en hel del mere, når det kommer til nuancering.

Og lad mig med det samme slå fast, at Rondo og Ebony stadig er to meget forskellige pickup'er, og selv om Rondo'en samlet set fik det største løft med Reed armen, så er den stadig langt fra det Ebony'en kan i Reed armen!

Umiddelbart vil man ved skift fra Rega/Incognito til Reed savne lidt bas, men det skyldes udelukkende kildematerialet, samt at Rega armen til sammenligning gerne buldrede lidt, og ikke kunne differentiere bassen på samme måde. Men er der bas i kildematerialet, så giver Reed 3P også masser af bas! Den er altså ikke tyndbenet, men derimod neutral i forhold til musikken.

En anden ting, som var tydelig fra start, var forskellen i støjniveau. Nogle kalder det mørkere/sortere baggrund, men egentlig handler det bare om at støjniveauet er blevet lavere, så man derved får endnu bedre indsigt i musikken. Og fordi at 3P armen sporer så meget bedre, så sporer pickup'erne også det bedre, hvilket i sidste ende betyder mindre støj fra rillerne. Når man tænker på, at Ebony TR kun har et output på 0,1 mV, som skal igennem både step-up og Riaa, så er det lidt af en bedrift af Reed, at det samlede støjniveau er så lavt, som tilfældet er her.

Lige så fik præcisionen et hak opad hvad angår detaljer og placeringer af de udøvende. Og hvis kildematerialet fordrer det, så får man samtidig en 3D fornemmelse af en anden verden med Ebony'en. Her kunne Rondo'en ikke følge med, om end fornemmelsen af luft omkring de udøvende absolut blev bedre. En ting der ikke var så meget af, med Rondo'en i Rega armen.

Samtidig bliver alle plader med ét til "gode" indspilninger, forstået på den måde, at al musik bliver letflydende og ligetil i den nye arm, både med Rondo og Ebony. Og med denne detalje begynder det samlede indtryk mere og mere at minde om det, jeg også oplevede med MCD500. Hvis der er forskel mellem GyroDec/3P/Ebony og MCD500, så er det virkelig småting! Men de koster efterhånden også det samme, hvis man tager den nødvendige step-up med.

Reed 3P ændrer dog ikke ved de grundlæggende egenskaber, som Rondo og Ebony besidder, og som jeg har beskrevet i tidligere test. Men den forstærker dem på en god måde, og tilføjer ekstra finesse og præcision til dem begge.

Samlet konklusion

Med en pris der starter ved 26.000,-, så er det helt i orden, at stille spørgsmålstegn ved værdien i en dyr tonearm a la Reed. Problemet er bare, at hvis der skal være nogen reel forskel fra en "gammel" Rega RB300 med Incognito kabel (cirka 6000,-), ja så skal man altså op i en arm som Reed, eller en af de andre jeg nævnte indledningsvis.

Hvorfor?

Fordi præcision koster, og fordi at med en pladespiller er det den mekaniske præcision, som gør forskellen i de tekniske sider af musikken. Men samtidig er det også udtryk for, at den gamle Rega/Incognito arm var ret god til prisen. Og dermed siger jeg vel også, at man skal "glemme" alle arme derimellem. Altså er det enten "billig", eller rigtig dyr!

Men Reed 3P er stadig et hit, trods prisen. For ét er, at den får pickup'erne til at lyde bedre. Noget andet er, at den er et fremragende stykke værktøj, når der skal testes analog lyd fremover. Det har sig selv stor værdi, og er værd at sætte pris på!

Reed 3P er "Editors Choice"!

Specifikationer:

- Princip: 3-punkts unipivot tonearm med magnetstabilisering
- Længde: 9.5", 10.5" eller 12"
- Effektiv masse: 8-22 gram, afhængig af længde og træsort
- Overhæng: 17, 15.4 eller 13.4 mm
- Offset vinkel: 22.9, 20.7 eller 17.6 grader

Pris: Kr. 26.000,- og opefter, alt efter finish og tilbehør.

Den testede arm har en samlet pris på Kr. 31.000,- inklusiv Pernambuco armrør og Cryogen-behandlet kabel med WBT Nextgen stik.

Importør:

Exotic Audio

Web: www.exoticaudio.dk

Mail: info@exoticaudio.dk

Tlf.: 35 11 27 70

Reference-udstyr:

- CD-afspiller: Lyngdorf CD-1 m. Holfi Stabilizer.
- Pladespiller: Michell GyroDec SE & Reed 3P.
- Pickup: Benz Micro Ebony TR & Ortofon Rondo Bronze.
- Forstærkere: Ortofon ST-80SE, Audio Analogue Bellini & Vincent SP-995.
- Højtalere: Xavian XN360.
- Kabler: Vincent XLR, SilverSonic AirMatrix RCA & SilverSonic Q10.
- Tilbehør: Brinck Br 507 Netstøjsfilter.

Lytterum:

Lytterummet er rektangulært, lige under 20 m2. Højtalerne spiller på tværs af rummet med ½ meter til bagvæggen og 1 meter til sidevæggene. Højtalere og lytteposition udgør en ligebeinet trekant, med 2 meter på hver led. Rummet dæmpet med absorberer og diffusorpaneler fra Sound InVision.

